

3 kwietnia

Temat : Natura i wyobraźnia - Adam Mickiewicz "Stepy akermańskie".

1. Zapoznaj się z krótkimi informacjami na temat okoliczności powstania utworu:

Adam Mickiewicz, po procesie filomatów, został zesłany w głąb Rosji (mówiliśmy o tym na wcześniejszych lekcjach polskiego). Zamieszkał wówczas w Odessie, mieście położonym nad Morzem Czarnym (współczesna Ukraina). Stąd w 1825 r. drogą morską wybrał się na Krym do Odessy w towarzystwie przyjaciół (dlatego w utworze używa czasowników w liczbie mnogiej: stójmy, jedźmy). Miał tam podjąć pracę nauczyciela. Te plany się jednak nie powiodły, więc poeta, czekając na nowe decyzje administracyjne, brał udział, wraz ze znajomymi, w wycieczkach turystyczno – krajoznawczych do Akermanu i na Krym. „Sonety krymskie” to cykl 18 wierszy, które wówczas stworzył (ukazały się w 1826 roku w Moskwie). Jednym z tych wierszy był utwór Stepy akermańskie.

2. Zapoznaj się z tekstem utworu. Możesz wysłuchać recytacji.

<https://www.youtube.com/watch?v=9Wy8yDXdVec>

STEPY AKERMAŃSKIE

Wpłynąłem na suchego przestwór oceanu,
Wóz nurza się w zieloność i jak łódka brodzi,
Śród fali łąk szumiących, śród kwiatów powodzi,
Omijam koralowe ostrowy burzanu[3][4].

Już mrok zapada, nigdzie drogi ni kurhanu[5];
Patrzę w niebo, gwiazd szukam przewodniczek łodzi;
Tam z dala błyszczą obłok? tam jutrzienka wschodzi?
To błyszczą Dniestr, to weszła lampa Akermanu[6].

Stójmy! — Jak cicho! — Słyszę ciągnące żurawie,
Których by nie dościgły źrenice sokoła;
Słyszę, kędy się motyl kołysa[7] na trawie,

Kędy wąż śliską piersią dotyka się zioła.
W takiej ciszy — tak ucho natężam ciekawie,
Że słyssałbym głos z Litwy. — Jedźmy, nikt nie woła!

Przypisy

[1]

Stepy akermańskie otwierają cykl *Sonetów krymskich*, choć do nich właściwie nie należą. Nie jest to bowiem produkt wrażeń i spostrzeżeń z wycieczki po Krymie, ale powstał znacznie wcześniej, pod wpływem podróży poety do Akermanu. Zawieziony tam przez K. Marchockiego, obywatela z Podola, poznanego u Sobańskich, napisał Mickiewicz w jego stepowym futorze w Lubomile ów sonet naddniestrzański, nie myśląc jeszcze wówczas zgoła ani o podróży krymskiej, ani o cyklu utworów opisowo–lirycznych nazwanych *Sonetami krymskimi* (Dubiecki). Dopiero gdy te były już gotowe i do druku porządkowane według pewnego systemu logicznego, topograficznego i chronologicznego, sonet o podróży do Akermanu stał się fikcyjnym wstępem do całości, będącej syntezą wspomnień czarnomorskich. [przypis redakcyjny]

[2]

Stepy akermańskie rozciągają się na pld. zachód w odległości kilku kilometrów od Odessy, przy ujściu Dniestru do Morza Czarnego. Nazwa pochodzi od miasta Akerman,

stolicy b. guberni bessarabskiej, na prawej stronie limanu Dniestru. [przypis redakcyjny]

[3]

ostrowy burzanu — na Ukrainie i Pobereżu nazywają burzanami wielkie krzaki ziela, które w czasie lata kwiatem okryte nadają przyjemną różnorodność płaszczynom. [przypis autorski]

[4]

ostrów — wyspa, kępa; *burzany* — rodzaj wielkich ostów kwitnących na czerwono. [przypis redakcyjny]

[5]

kurhanu — kurhanami nazywają na Ukrainie wyniosłości, kopce usypane ręką ludzką, według jednych dla celów wojennych, aby z ich wysokości śledzić ruchy skradającego się wroga, wedle innych dla celów orientacyjnych jako znaki drogowe, wedle zaś wiary ludu są to mogiły bohaterów. [przypis redakcyjny]

[6]

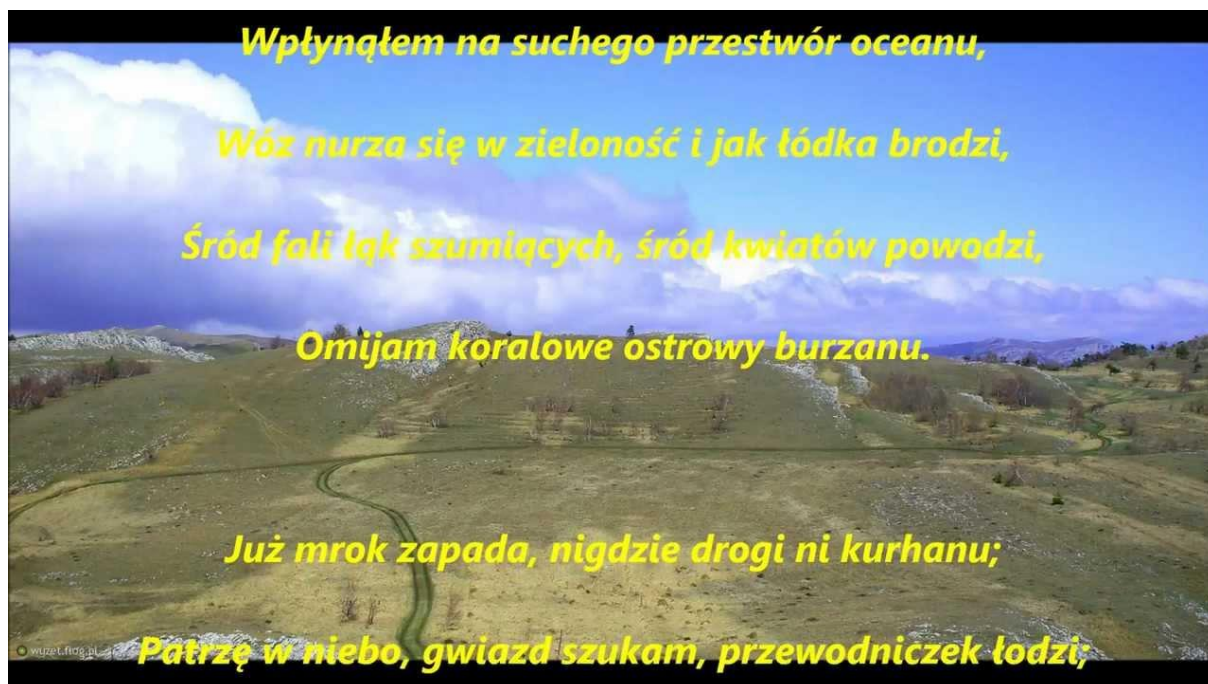
lampa Akermanu — latarnia morska w Akermanie. [przypis redakcyjny]

[7]

kołysa — zamiast „kołysze”, forma stale używana przez Mickiewicza w *Sonetach*. W liście do Lelewela z dn. 19.08.1827 poeta, odpowiadając na różne zarzuty czynione z okazji *Sonetów* przez wszelakiego rodzaju krytyków oświadcza, że ten „grzech gramatyczny popełniony z namysłem i nieprędko chyba skruchę uczuje. Odwykłem od dźwięków mowy ojczystej, kołysa i kłaska miłsze dla mnie aniżeli sze i szcze. Może się potem poprawię, ale dotąd muszę się swojego ucha radzić i jemu zaufać”. [przypis redakcyjny]

3. Poniższe zdjęcia pomogą Wam wyobrazić sobie krajobrazy opisywane przez Mickiewicza.

Atmosferę tamtych miejsc i piękno krymskiej przyrody przybliżą Wam także filmiki.

<https://www.youtube.com/watch?v=-BmyNINMzZ0>

<https://www.youtube.com/watch?v=6y4YGOXuKBE>

Akerman to historyczna nazwa miasta Białogrodu, które znajduje się niedaleko Odessy, więc nie należy geograficznie do Krymu. Mickiewicz przebywał tu w podróży poprzedzającej wyprawę na Krym. Największym zabytkiem miasta jest twierdza Akerman.

4. A teraz czas na interpretację. Wiem, że poezja nie jest łatwa do samodzielnej analizy, dlatego możecie skorzystać z wykładu pani Izabeli (choć imię się zgadza...). Wysłuchajcie dokładnie, bo później będą dla Was zadania.

<https://www.youtube.com/watch?v=J5hL3IybBnU>

5. Pytania:

- Gdzie jest podmiot liryczny?
- Co robi?
- Co widzi?
- Co czuje?
- Na co czeka osoba mówiąca?
- Za czym tęskni? (pamiętajcie o tym, że utwór musimy interpretować w kontekście biografii Adama Mickiewicza)
- Podaj argumenty za tym, że utwór wyraża fascynację autora Orientem. (kraje wschodnie, Wschód (od łac. oriens), czyli głównie Azja).

Na powyższe pytania odpowiadacie w zeszycie (pomoże Wam wykład Pani Izabeli)

6. Analiza budowy utworu: rodzaj literacki, ilość strof, wersów, układ rymów. (z tym sobie poradzicie).

Musicie jednak poznać nowe pojęcie - SONET

Utwór poetycki o regularnej budowie i kunsztownym układzie rymów. Składa się z czterech strof: dwie pierwsze są czterowersowe i zwykle pełnią funkcję opisową, a dwie ostatnie są trzywersowe i mają charakter refleksyjny.

7. Wasze zadanie to wypisanie środków stylistycznych do zeszycików. ☺

Na koniec troszkę humoru...

<https://www.youtube.com/watch?v=KESqsyu2sXk>

Termin wykonania zadania – 6 kwietnia

POWODZENIA !